

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Aleše Nezdařila a soudkyň JUDr. Blanky Trávníkové a Mgr. Markéty Jiráskové v exekuční věci

oprávněného: **P. Č.**, narozen xxx
bytem Xxx, Xxx
zastoupen advokátem Mgr. Jakubem Tauferem
sídlem Bohunická 517/55, 619 00 Brno

proti
povinné: **D. K.**, narozena xxx
bytem Xxx, Xxx
zastoupena advokátem JUDr. Janem Švehlou
sídlem Viktor Huga 377/4, 150 00 Praha 5 - Smíchov

pro 1 500 000 Kč s příslušenstvím,

o návrhu na zastavení exekuce, k odvolání povinné proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 12. května 2020, č. j. 33 EXE 2270/2017-281,

takto:

Usnesení soudu I. stupně **se** ve výroku II. **potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením zastavil soud I. stupně exekuci co do smluvního úroku ve výši 139 500 Kč a úroku z prodlení ve výši 0,2 % denně z částky 139 500 Kč od 26. 1. 2017 do zaplacení (výrok I.). Dále zamítl návrh na zastavení exekuce co do částky 1 500 000 Kč a úroku z prodlení ve výši 0,2 % denně z částky 1 500 000 Kč od 26. 1. 2017 do zaplacení (výrok II.). Současně uložil oprávněnému povinnost zaplatit povinné náklady řízení související s částečným zastavením exekuce ve výši 23 700 Kč k rukám JUDr. Jana Švehly, advokáta, do tří dnů od právní moci tohoto usnesení (výrok III.). Zároveň uložil oprávněnému povinnost zaplatit Mgr. Janu Mlynářčikovi, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Jablonec nad Nisou, náklady exekuce související s částečným zastavením exekuce, jejíž výše bude určena v samostatném usnesení, do tří dnů od právní moci tohoto samostatného usnesení (výrok IV.).
2. V odůvodnění svého rozhodnutí soud I. stupně uvedl, že exekuce byla nařízena k vymožení pohledávky ve výši 1 500 000 Kč, smluvní úrok ve výši 139 500 Kč (ve výši 3 % měsíčně z částky 1 500 000 Kč od 25. 10. 2016 do 25. 1. 2017), úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně z částky 1 500 000 Kč od 26. 1. 2017 do zaplacení a úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně z částky 139 500 Kč od 26. 1. 2017 do zaplacení. Mezi právním předchůdcem oprávněného a povinnou byla uzavřena smlouva o zápůjčce dne 25. 10. 2016, o čemž byl sepsán notářský zápis se svolením k vykonatelnosti. Byl sjednán smluvní úrok ve výši 3% měsíčně a úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně. Při posuzování existence hmotněprávního nároku oprávněného na zaplacení vymáhaného dluhu je třeba dle soudu I. stupně vycházet z uznání dluhu ze strany povinné v notářském zápisu (§ 2053 o. z.), v němž vyjádřila povinná příslib zaplacení dluhu a uvedla důvod Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková

a jeho výši, ze kterého lze dovodit, že závazek povinné ze smlouvy o půjčce vznikl a v době uznání trval, tj. že k předání částky ve výši 1 500 000 Kč povinné došlo. Uznání dluhu zakládá právní domněnku existence dluhu v době jeho uznání, pokud v řízení nevyšel najevo opak. Dne 19. 10. 2016 došla na účet č. xxx vedený u UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s. od plátce GLENIAS House s.r.o. z účtu č. xxx/xxx částka 3 000 000 Kč. Číslo účtu zvolila sama povinná. Jednalo se o účet společnosti ASSISTIA INVEST s.r.o., s níž uzavřela povinná zprostředkovatelskou smlouvu. Společnost ASSISTIA INVEST s.r.o. jménem povinné uhradila částku 985 000 Kč Bytovému družstvu Xxx coby cenu za převod členského – družstevního podílu bytu 3+1, 4. patro domu bytového domu č. p. xxx, Xxx, do osobního vlastnictví povinné. Dále na exekuci vykonávanou na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. 8. 2008, č. j. 36 Nc 1467/2008-4, proti povinné ve prospěch Komerční banky, a.s., ve výši 60 364,65 Kč s příslušenstvím byla na účet soudního exekutora dne 20. 10. 2016 složena uvedenou společností částka 171 023 Kč. Ve prospěch povinné pak byla dále zaplacená společností částka 30 000 Kč, což bylo mezi účastníky nesporné. Sporné zůstalo předání částky 100 000 Kč ve prospěch povinné. Reálná podstata smlouvy byla zachována, když právní předchůdce oprávněného převedl částku dle smlouvy o zápůjčce. GLENIAS House s.r.o. jako zapůjčitel svoji povinnost poskytnout finanční obnos podle ujednání smluvních stran obsaženého ve smlouvě o zápůjčce splnil. Nelze mu klást k tíži, pokud poskytl peněžní prostředky na účet uvedený ve smlouvě, že povinná zmocnila ASSISTIA INVEST s.r.o. k dispozici s těmito peněžními prostředky a zda tato společnost dle jejích pokynů postupovala. Soud se neztotožňuje ani s námitkou povinné, že k přenechání předmětu zápůjčky nemohlo dojít před dojednáním obsahu smlouvy. Co se týče platnosti smlouvy o zápůjčce v ujednání, podle něhož peněžní prostředky byly poskytnuty před podpisem smlouvy. Dle závěrů soudu I. stupně nebyla smlouva uzavřena povinnou v tísní. Smlouva nemá charakter smlouvy spotřebitelské. Notářský zápis má povahu veřejné listiny a zápis předložený v této věci nepostrádá žádnou náležitost. Nelze dovodit dle soudu I. stupně, že by úrok z prodlení ve výši 0,2% denně nějak významně vybočoval z rámce obecně uznávaných pravidel slušnosti a že by tak výše úroků z prodlení byla sjednána v rozporu s dobrými mravy. Povinná dluh nesplnila ani v září 2017, kdy tvrdila, že prostředky ve výši 1 500 000 Kč disponovala.

3. Proti výroku II. tohoto rozhodnutí podala povinná včasné a přípustné odvolání. Namítla, že nebylo prokázáno, že část financí a jestli vůbec nějaká z částky 3 000 000 Kč byla fakticky poskytnuta povinné. Platba ve prospěch účtu č. xxx/xxx byla poskytnuta anonymně a neodpovídá částce předmětné. Oprávněný tak nemá v řízení dostatek aktivní legitimace, neboť vztah existuje maximálně mezi povinnou a společností ASSISTIA INVEST s.r.o., když nebylo prokázáno předání předmětné částky z tvrzené smlouvy o zápůjčce. Dále namítla, že nemělo být přiznáno právo oprávněného na smluvní úrok, neboť v kontextu spotřebitelského vztahu, který byl mezi povinnou a právním předchůdcem oprávněného GLENIAS House s.r.o., jde o zcela nepřiměřenou a likvidační výši, neboť úroky činí 90 000 Kč za měsíc, nemluvě o tom, že povinná je matkou samoživitelkou. Povinná navíc namítla, že při sjednání předmětné smlouvy jednala v tísní, byla v permanentním stresu a obavách o budoucnost, co bude s partnerem a jak se postará o své dcery. Jen těžší mohla pomýšlet na uzavření bankovní či nebankovní půjčky, která by jí pomohla vyřešit odkup bytu a vyplacení exekuce, která byla na ni vedena. Jednání povinné je učebnicovým příkladem jednání v tísní za nápadně nevýhodných podmínek. Povinná proto navrhla, aby odvolací soud změnil výrok II. usnesení soudu I. stupně tak, že zastaví exekuci v celém rozsahu.
4. Oprávněný navrhl potvrzení rozhodnutí soudu I. stupně.
5. V dané věci účastníci souhlasili s tím, aby o odvolání povinné bylo odvolacím soudem rozhodnuto bez jednání (§ 101 odst. 4 o. s. ř., ve spojení s § 211 o. s. ř., za použití § 52 odst. 1 ex. ř.). Odvolací soud proto postupoval podle § 214 odst. 3 o. s. ř. a o odvolání povinné rozhodl veřejně 6. 11. 2020, aniž by za účelem vyhlášení rozhodnutí nařizoval ústní jednání.

6. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadené rozhodnutí podle § 212 a § 212a odst. 6 o. s. ř., za použití § 52 odst. 1 ex. ř. Poté shledal, že odvolání povinné není důvodné.
7. Výrok ad I. usnesení soudu I. stupně nebyl odvoláním dotčen, stejně jako závislé výroky o nákladech řízení týkající se částečného zastavení ad III. a ad IV. usnesení. Z tohoto důvodu zůstaly výroky ad I., II. a III. stranou přezkumu odvolacího soudu.
8. Podle § 52 odst. 1 ex. ř., nestanoví-li ex. ř. jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Podle § 40 odst. 1 písm. a) ex. ř. je exekučním titulem vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek.
9. Podle § 268 odst. 1 o. s. ř. výkon rozhodnutí bude zastaven, jestliže a) byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí dosud nestalo vykonatelným; b) rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným; c) zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení; d) výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho podle § 321 a 322 vyloučeny nebo majetek, ze kterého nelze vymáhanou pohledávku uspokojit; e) průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů; f) bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí (§ 267); g) po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku; h) výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.
10. Podle § 2390 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), přenechá-li zapůjčitel vydlužiteli zastupitelnou věc tak, aby ji užil podle libosti a po čase vrátil věc stejného druhu, vznikne smlouva o zápůjčce.
11. Pověřením Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 27. 9. 2017, č. j. 33 EXE 2270/2017-28, byl vedením exekuce podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. NZ 1032/2016, N 990/2016, ve kterém bylo pokračováno notářským zápisem ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. NZ 1036/2016, N 990/2016, sepsanými JUDr. Vladimírou Ostrožlíkovou, notářkou ve Dvoře Králové nad Labem, k vymožení povinnosti povinné zaplatit oprávněnému pohledávku ve výši 1 500 000 Kč, smluvní úrok ve výši 139 500 Kč (ve výši 3 % měsíčně z částky 1 500 000 Kč od 25. 10. 2016 do 25. 1. 2017), úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně z částky 1 500 000 Kč od 26. 1. 2017 do zaplacení, úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně z částky 139 500 Kč od 26. 1. 2017 do zaplacení, pověřen Mgr. Jan Mlynářčík, soudní exekutor Exekutorského úřadu Jablonec nad Nisou, se sídlem 5. května 2339/33, Jablonec nad Nisou.
12. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, podle něhož zde předložený notářský zápis obsahuje všechny náležitosti. Proti těmto závěrům ostatně povinná ve svém odvolání ničeho nenamítala.
13. Dle notářského zápisu ze dne 25. 10. 2016 sp. zn. NZ 1032/16, N 990/2016 povinná prohlásila, že uzavřela se společností GLENIAS House s.r.o. smlouvu o zápůjčce, dle níž povinná vrátí GLENIAS House s.r.o. 1 500 000 Kč spolu s úrokem ve výši 3 % měsíčně z dlužné jistiny do 25. 1. 2017. Byl sjednán úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně z dlužné jistiny a úroku. Notářský zápis obsahuje doložku přímé vykonatelnosti.
14. V řízení byla předložena také smlouva o zápůjčce uzavřená dne 25. 10. 2016 mezi GLENIAS House s.r.o. jako zapůjčitelem a povinnou jako vydlužitelkou. Dle této smlouvy zapůjčitel zapůjčil částku 1 500 000 Kč, která dle článku I. této smlouvy byla vyplacena na účet číslo xxx/xxx. Povinná se zavázala částku vrátit do 25. 1. 2017 se smluvním úrokem ze zápůjčky 3 %. Pro případ prodlení byl v článku II. 2 sjednán úrok z prodlení ve výši 0,2 % denně z dlužné částky. K této smlouvě byl předložen také výpis z účtu, dle něhož byla na účet číslo xxx/xxx dne 18. 10. 2016 zaplacena částka 3 000 000 Kč bez uvedení dalších identifikačních údajů.

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková

15. K aktivní legitimaci oprávněného byla předložena smlouva ze dne 31. 8. 2017 sepsaná mezi oprávněným jako postupníkem a GLENIAS House s.r.o. jako postupitelem o postoupení pohledávky ze smlouvy o zápůjčce ze dne 25. 10. 2016 zajištěnou notářským zápisem s doložkou přímé vykonatelnosti sepsaným dne 25. 10. 2016 pod sp. zn. NZ 1032/16, N 990/2016.
16. Dále byla předložena zprostředkovatelská smlouva ze dne 17. 10. 2016 uzavřená mezi ASSISTIA INVEST s.r.o. jako zprostředkovatelem a povinnou jako zastoupenou, dle níž se ASSISTIA INVEST s.r.o. zavázal uhradit exekuční tituly proti povinné, dále částku 985 000 Kč bytovému družstvu Xxx, když zastoupené zprostředkovatel současně vyplatil částku 100 000 Kč. Cena za zprostředkování byla uvedena ve výši 400 000 Kč.
17. Podle § 40 odst. 1 písm. d) ex. ř. exekučním titulem je notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, sepsaný podle zvláštního právního předpisu. Na notářský zápis se svolením k vykonatelnosti v posuzované věci sepsaný dne 8. 8. 2019 je třeba aplikovat zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále jen „not. ř.“). Podle § 71b odst. 1 not. ř. notář sepíše na žádost notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zaváže splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka, vyplývající ze závazkového právního vztahu, v níž svolí, aby podle tohoto zápisu byl nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byl takový notářský zápis exekučním titulem, jestliže svou povinnost řádně a včas nesplní. Podle téhož ustanovení odstavce druhého musí taková dohoda obsahovat a) označení osoby, která se zavázala ke splnění pohledávky nebo jiného nároku (osoby povinné), b) označení osoby, jejíž pohledávka nebo jiný nárok mají být splněny (osoby oprávněné), c) skutečnosti, na nichž se pohledávka nebo jiný nárok zakládá, d) předmět plnění, e) dobu plnění, f) prohlášení povinné osoby o svolení k vykonatelnosti zápisu.
18. Odvolací soud ve shodě se soudem I. stupně uvádí, že podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu je notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) ex. ř. řádu titulem pro exekuci (pro výkon rozhodnutí podle § 274 písm. e/ o. s. ř.), jestliže splňuje formální náležitosti stanovené pro sepisování notářských zápisů o právních úkonech uvedené v § 62 a násl. zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád); jestliže obsahuje dohodu osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou ze závazkového právního vztahu povinnou, v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění, předmět plnění (přesný obsah a rozsah plnění) a doba plnění (přesně a určitě určena doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě), a jestliže osoba povinná v něm svolila k vykonatelnosti. Svolením k vykonatelnosti se rozumí takové prohlášení (projev vůle) povinné osoby, z něhož vyplývá, že povinná osoba souhlasí (svoluje) s tím, aby notářský zápis byl (v případě, že v určené době neposkytne osobě oprávněné řádně stanovený předmět plnění) bez dalšího titulem pro výkon rozhodnutí [srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98 (uveřejněné pod číslem 4/2000 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2737/2004, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 20 Cdo 533/2002]. Soudní praxe je ustálená v názoru, že požadavku, aby v notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti byla obsažena dohoda osoby oprávněné s osobou povinnou, lze vyhovět jak tím, že tyto osoby budou účastníky jediného zápisu (buď sepsaného za jejich současné přítomnosti nebo pokračováním v notářském zápisu - § 62 odst. 2 not. ř.), tak i tím, že k projevu vůle obsaženému v notářském zápisu sepsaném jen s jednou z těchto osob přistoupí formou samostatného zápisu druhá z nich (srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 4. 1999 sp. zn. 21 Cdo 2020/98, ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 20 Cdo 533/2002, ze dne 20. 1. 2005, sp. zn. 20 Cdo 207/2004). Dohoda oprávněné a povinné osoby, obsažená v notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti, nemá hmotněprávní povahu. Jde o jednu z náležitostí, kterou musí notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsahovat, aby byl ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) exekučního řádu nebo ustanovení § 274 písm. e) o. s. ř. z materiálního hlediska vykonatelný. Notářský zápis má povahu veřejné listiny (srov. § 6 not. ř.).

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková

a není vybaven účinky právní moci ani závaznosti pro účastníky a pro všechny orgány, jaké mají například rozhodnutí soudu vydaná v občanském soudním řízení (srov. § 159 o. s. ř.).

19. Z hlediska náležitostí notářského zápisu ve smyslu § 62 a násl. a § 76b not. ř. (viz bod 10.) nelze exekučnímu titulu v posuzované věci ničeho vytknout. Zápis obsahuje veškeré náležitosti, včetně jména, příjmení a sídla notářky, otisku úředního razítka notářky a jejího podpisu (doložky podle § 92 not. ř.).
20. Odvolací soud souhlasí s povinnou v tom, že ke smlouvě o půjčce a zápůjčce nedochází (a právní vztah z půjčky i zápůjčky nevzniká) jen na základě dohody stran (účinným přijetím návrhu na uzavření smlouvy), ale až skutečným odevzdáním předmětu půjčky dlužníkovi (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 5. 2004, sp. zn. 21 Cdo 2217/2003, usnesení ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. 21 Cdo 3161/2006, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 58/2008, rozsudky ze dne 11. 12. 2009, sp. zn. 21 Cdo 4520/2007, a ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 29 Odo1386/2006). Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu dovodila, že při peněžité půjčce věřitel ze smlouvy o půjčce (a tedy i zápůjčce) splní svůj závazek přenechat dlužníkovi peníze ve smyslu § 657 obč. zák. i tehdy, pokudáže-li podle smluvního ujednání s dlužníkem peněžitou částku na účet dlužníkovy věřitele (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3790/2008, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2012, sp. zn. 33 Cdo 671/2011). Poskytnutí půjčky bezhotovostním převodem na účet třetí osoby připouští dále Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 11. 11. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3790/2008, v jehož odůvodnění uvádí: „Jestliže konstantní judikatura, ve shodě s odbornou literaturou (srov. Švestka, Spáčil, Škárová, Občanský zákoník, komentář, II. díl, Praha, C. H. Beck 2008, s. 1690) nevyžaduje fyzické předání předmětu půjčky dlužníkovi, bylo by zbytečným a neodůvodněným omezením autonomie vůle smluvních stran nepřipustit určení bankovního účtu třetí osoby jako místa, kam má být předmět půjčky převeden, pokud se na tom strany smlouvy o půjčce dohodnou. Uskutečněním převodu pak je splněna podmínka předání předmětu půjčky dlužníkovi podle § 657 obč. zák.“
21. Oprávněný v exekučním řízení jednoznačně prokázal, že na smlouvu o zápůjčce jeho právní předchůdce plnil, když provedl převod částky na účet třetí osoby určené povinnou ve smlouvě o zápůjčce. Ve smlouvě o zápůjčce bylo povinnou stvrzeno konkrétní číslo účtu, na nějž bylo plněno dle předloženého výpisu z účtu. Jednalo se o bankovní účet č. xxx/xxx ASSISTIA INVEST s.r.o. (uveden i ve smlouvě ze dne 10. 10. 2016), zastoupené jednatelem P. R., s nímž o pomoci se zajištěním zápůjčky (zejména za účelem výhodné koupě bytu 3+1 do osobního vlastnictví) jednala povinná dle svého vlastního popisu prostřednictvím svého bývalého partnera V. J. N..
22. Podle předloženého výpisu z účtu došla na účet ASSISTIA INVEST s.r.o. označený ve smlouvě o zápůjčce a vedený u UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia a.s. částka 3 000 000 Kč dne 19. 10. 2016. Odvolací soud se shoduje se závěrem soudu I. stupně, že výpovědí svědka P. R. bylo prokázáno, že částka 3 000 000 Kč se týkala jen případu zápůjček pro povinnou a pana V. a finanční prostředky na zápůjčku pro povinnou ve výši 1 500 000 Kč jsou v došlé platbě obsaženy. Jiné vysvětlení ani povinná pro provedení dokladované platby nenabídla. Pro výklad soudu I. stupně svědčí i časová posloupnost provedení platby a sepisu smlouvy o zápůjčce, když se dále odvolací soud plně ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že lze stěží předpokládat, že by ASSISTIA INVEST s.r.o. následně financovala bez těchto finančních prostředků („ze svého“) závazky povinné a poskytla jí platbu v hotovosti, neboť mezi účastníky řízení nebylo sporu o tom, že za povinnou byla zaplacená platba 985 000 Kč Bytovému družstvu Xxx coby cenu za převod členského – družstevního podílu bytu 3+1, 4. patro domu bytového domu č. p. xxx, Xxx, do osobního vlastnictví povinné. Dále na exekuci vykonávanou na základě usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 25. 8. 2008, č. j. 36 Nc 1467/2008-4, proti povinné ve prospěch Komerční banky, a.s., ve výši 60 364,65 Kč s příslušenstvím byla na účet soudního exekutora dne 20. 10. 2016 složena částka uvedenou společností 171 023 Kč. Ve prospěch povinné pak byla dále zaplacená částka 30 000 Kč společností ASSISTIA INVEST s.r.o. hotově. Reálná podstata smlouvy Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková

o zápůjčce byla naplněna, poukázal-li věřitel ze smlouvy o zápůjčce (GLENIAS House s.r.o. - právní předchůdkyně oprávněného) podle smluvního ujednání s dlužníkem – povinnou (dohody o platebním místě) peněžitou částku na účet třetí osoby, přičemž povinná se zavázala mu takto poskytnutou částku ve sjednané lhůtě vrátit; uskutečněním převodu pak byla splněna podmínka předání předmětu zápůjčky povinné.

23. Co se týče platnosti smlouvy o zápůjčce v ujednání, podle něhož peněžních prostředky byly poskytnuty před podpisem smlouvy, ustálená praxe Nejvyššího soudu připouští možnost, aby se smluvní strany dohodly, že peníze, které již byly dlužníku předány z jiného důvodu a které je povinen věřiteli vrátit, budou nadále (od uzavření smlouvy) tvořit předmět půjčky (srov. rozsudky ze dne 28. 3. 2007 pod sp. zn. 33 Odo 209/2005, ze dne 11. 11. 2008 pod sp. zn. 28 Cdo 3790/2008, ze dne 25. 4. 2013 pod sp. zn. 33 Cdo 4237/2011 či ze dne 30. 9. 2015 pod sp. zn. 29 Cdo 688/2012).
24. Podle § 1796 o. z. neplatná je smlouva, při jejímž uzavírání někdo zneužije tísně, nezkušenosti, rozumové slabosti, rozrušení nebo lehkomyšlnosti druhé strany a dá sobě nebo jinému slíbit či poskytnout plnění, jehož majetková hodnota je k vzájemnému plnění v hrubém nepoměru.
25. O tíseň se dle odborné literatury (Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část /§ 2055–3014/. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014 – komentář k § 1796), se jedná v případě, kdy je někdo ohrožen ve své fyzické či ekonomické existenci nebo prakticky donucen k určitému jednání, postačí taková vážná nesnáz, že strana přistoupí na lichevní smlouvu jako na „menší zlo“.
26. Odvolací soud se ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že v dané věci nelze dovodit stav tísně z toho, že povinná je státní zaměstnanec v určitém věku (xx let v době uzavření smlouvy), matka samoživitelka se dvěma nezletilými dětmi, která nemohla pomýšlet na získání jakékoliv bankovní či nebankovní půjčky, jež by jí umožnila odkup bytu a vyplacení jednoho exekučního titulu. Účelem půjčky byla ze strany povinné primárně výhodná koupě bytu 3+1 za kupní cenu 978 118 Kč (v současné době nepochybně v ceně v řádu několika miliónů korun), přičemž povinná dle svého vyjádření nabídku odkoupení bytu od svého zaměstnavatele ani nemusela přijmout a její bydlení (nájemní smlouva) by tím nebylo nikterak ohroženo. I v samotném popisu situace povinnou tak odvolací soud neshledal naplnění znaků sjednání smlouvy v tísně a smlouvu proto (ve shodě se soudem I. stupně) považuje za platnou.
27. Odvolací soud dodává, že nakládání s prostředky zprostředkovatelem společností ASSISTIA INVEST s.r.o. a přiměřenost její odměny ve zprostředkovatelské smlouvě je pro posuzovaný nárok oprávněného bez významu, neboť exekučním titulem je výhradně smlouva o zápůjčce (nikoli smlouva zprostředkovatelská).
28. Odvolací soud se rovněž ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že vymáhaný nárok oprávněného je nárokem z titulu smlouvy o zápůjčce, která nemá charakter spotřebitelské smlouvy uzavřené mezi spotřebitelem a podnikatelem (právní předchůdkyní oprávněného), jak je vymezuje § 419, 420, § 1810 a násl. o. z.
29. Podle § 1968 o. z. po dlužníkovi, který je v prodlení se splácením peněžitého dluhu, může věřitel, který řádně splnil své smluvní a zákonné povinnosti, požadovat zaplacení úroku z prodlení, ledaže dlužník není za prodlení odpovědný. Výši úroku z prodlení stanoví vláda nařízením; neujednají-li strany výši úroku z prodlení, považuje se za ujednanou výše takto stanovená. Na rozdíl od dřívější úpravy (§ 517 odst. 2 obč. zák.) si věřitel a dlužník mohou od 1. 1. 2014 dohodnout smluvní úroky z prodlení výši odchylné od zákonných úroků z prodlení. Odvolací soud ve shodě se soudem I. stupně konstatuje, že úroky z prodlení plní motivační funkci, neboť mají dlužníka v prvé řadě přimět k včasnému plnění; sankční funkci, jelikož postihují dlužníka při nevdávaném plnění bez ohledu na to, zda tím byla způsobena škoda, a funkci kompenzační, neboť náhrady škody se věřitel zásadně může domáhat pouze v případě, že není kryta úroky z prodlení (§ 1971o. z.).

30. Ústavní soud v nálezech ze dne 7. 5. 2009, sp. zn. I. ÚS 523/07 a ze dne 1. 7. 2010, sp. zn. I. ÚS 728/10, označil za protiústavní sjednání povinnosti zaplatit úrok z prodlení ve výši 0,5 % denně, tj. 182,5 % ročně (aniž by se vyjádřil k horní hranici), dokud nedojde k zásadní změně ekonomických poměrů nebo nebude formulován jiný způsob vyjádření nejvyšší ústavně přípustné výše úroků z prodlení s tím, že u takto stanovené výše úroků není třeba provádět individuální hodnocení přiměřenosti úroků (srov. též nález Ústavního soudu ze dne 1. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18). Dle závěrů vyjádřených v usnesení Ústavního soudu ze dne 31. srpna 2020, sp. zn. III. ÚS 2181/20, by se účel úroků z prodlení zcela vyprázdnil, pokud by věřitelem nemohly být požadovány žádné úroky z prodlení, resp. pokud by soudy zcela rezignovaly na možnost vymáhání úroků z prodlení. Platit úroky z prodlení je totiž právními předpisy předvídaný následek skutečnosti, že dlužník nesplní svůj závazek řádně a včas. Ústavní soud neseznal v této věci ve sjednané výši úroků z prodlení 0,2% denně porušení práva.
31. Jen pro úplnost odvolací soud uvádí, že úroky z prodlení jsou svou povahou také sankcí, obdobně bývá se stejným účelem sjednávána smluvní pokuta v podobě procentní sankce z dlužné částky za prodlení, když Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 26. 4. 2012, sp. zn. 33 Cdo 772/2010, nepovažoval za nepřiměřenou ani pokutu sjednanou ve výši 0,5% denně z dlužné částky.
32. Podle rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 31 Cdo 717/2010, určující zůstává individuální posouzení konkrétních okolností případu a důvodů, pro které byla sazba úroků sjednána. Povinná sama v exekučním řízení popsala, že finanční prostředky potřebovala na výhodnou koupi bytu a úhradu již vymáhaného dluhu. Bankovní úvěr by dle svého tvrzení nezískala, proto hledala finanční pomoc mimo bankovní sektor, a je tedy zřejmé, že iniciativa v tomto směru vyšla od ní (prostřednictvím tehdejšího partnera). Na předmětný závazek povinná do současné doby ničeho nezaplatila. Mezi účastníky ve smlouvě o zápůjčce nebyly sjednány další zajišťovací instituty či utvrzení dluhu (např. smluvní pokuta nebo směnka).
33. Zápůjčka byla sjednána pro věřitele za situace, kdy povinná byla rizikovým dlužníkem, což potvrdila i ona sama tím, že v bankovním sektoru s žádostí o půjčku neuspěla. Věřitel ve smlouvě o zápůjčce kryl své riziko výlučně sjednaným úrokem z prodlení.
34. Odvolací soud se za této situace ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, podle něhož ujednání o sazbě úroku z prodlení ve výši 0,2% denně v dané věci nijak významně nevybočuje z rámce obecně uznávaných pravidel slušnosti a není proto možno uzavřít, že by výše úroků z prodlení byla v tomto případě sjednána v rozporu s dobrými mravy.
35. Ze všech těchto důvodů postupoval odvolací soud podle § 219 o. s. ř. a usnesení soudu I. stupně potvrdil v napadeném výroku ad II. jako věcně správné.
36. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud nerozhodoval, neboť odvolací řízení bylo omezeno výhradně na tu část exekučního řízení, která nebyla soudem I. stupně zastavena (návrh na zastavení exekučního řízení byl v této části zamítnut). Exekuční řízení proto v uvedeném rozsahu pokračuje. O nákladech odvolacího řízení pak bude rozhodnuto při skončení exekučního řízení (§ 151 odst. 1 o. s. ř., za použití § 52 odst. 1 ex. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 6. listopadu 2020

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková

JUDr. Aleš Nezdařil v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Eva Barchánková